

WILLIBRORD MATHIEU VAN SEGVELT 'ONTVANGER' VAN RUMST VAN 1831 TOT 1870

Willibrord Mathieu van Segvelt was een man met veel pijlen op zijn boog. Naast 'ontvanger van Rumst' was hij ook 'ontvanger van Heindonk', maar hij was nog in verschillende andere domeinen actief. Dit artikel werd opgesteld uit een bredere familiegeschiedenis, die later zal gepubliceerd worden.

Afkomst en eerste levensjaren

Zijn vaderlijke grootouders, Willem van Segvelt, afkomstig uit Vleuten bij Utrecht, en Helena Croon, afkomstig uit Haarlem, trouwden in 1742 te Amsterdam en vestigden zich in Rotterdam. In 1752 arriveerden ze te Mechelen, waar hij op 20 februari 1752 in het poorterboek van Mechelen werd ingeschreven onder nr. 5549.

Het echtpaar was vergezeld van zijn moeder, Margaretha van Kippersluijs, haar dochter Catharina Van der Laan, en hun éénjarig dochtertje Petronella Van Segvelt. Hij was koopman. Waarom dit gezin vanuit Rotterdam naar Mechelen kwam, hebben we niet kunnen achterhalen.

Willibrord Mathieu was het enige kind van Matheus van Segvelt, gedoopt te Mechelen O.-L.-Vrouw op 30 augustus 1753, en van Maria Elisabeth Michiels, gedoopt te Mechelen St.-Petrus en Paulus op 24 april 1767. Zij huwden te Leuven in de Sint-Pieterskerk op 10 mei 1796.

Willibrord Mathieu werd gedoopt te Mechelen Onze-Lieve-Vrouw-over-de-Dijle op 15 april 1797. Hij werd aangegeven door zijn vader, handelaar, wonende in de Guldenstraat. Nauwelijks drie maanden later, op 14 juli 1797, overleed vader Mathieu te Mechelen, op 44-jarige leeftijd.

De weduwe, Maria Elisabeth Michiels, hertrouwde ca. 1799 (niet in Mechelen) met Pierre Joseph Ketelaars (ook Ketelaers), geboren te Bergen op Zoom. Uit dit tweede huwelijk werden vijf kinderen geboren, drie zonen, die volwassen werden, en twee dochters, die op jonge leeftijd overleden.

Ook zijn moeder overleed jong. Ze was 42 jaar oud toen ze op 11 december 1809 in Mechelen het tijdelijke met het eeuwige verwisselde. Willibrord was dus wees op zijn twaalf jaar. Hij groeide op bij zijn stiefvader, tezamen met zijn drie halfbroers.

Hij groeide op in 'troebele' tijden. Zijn eerste levensjaren waren onder Franse bezetting, later volgde het (eerste) Franse keizerrijk onder Napoleon, en vanaf 1815 het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden onder Willem I.

Maar ook meer dichtbij gebeurde er van alles. Zijn tante Petronella, oudere zus van zijn vader, was gehuwd met Pierre André Pierets, die 'maire' (burgemeester) was van Mechelen onder Napoleon. Diezelfde tante Petronella was ook erfgename van haar halfzuster, Catharina van der Laan (+ Mechelen 14 oktober 1811), die echter op 28 juni 1802 erfgename was geworden van Maria Magdalena gravin Moens van Sluypwyk en daardoor een belangrijke erfenis verwierf aan financiën en immobiliën in Nederland.

Zijn nonkel, François-Henri Van Segvelt, jongere broer van zijn vader, was hoofdbeklaagde in een proces van 'bedrieglijk bankroet' en schriftvervalsing. Alvorens opgepakt te worden, dook hij onder en er werd verder niets meer over hem vernomen. Diens vrouw en hun zoontje trokken in bij haar ouders. Deze zoon, de enige neef van Willibrord, bleek volgens zijn overlijdensakte van 23 juli 1814, op 21-jarige leeftijd overleden te zijn ten gevolge van verdrinking.

Hof van Crequi

In 1818 – Willibrord was dan 21 jaar – was er een aanvraag naar eigendomsgegevens gericht door de provinciale omzendbrief naar de erfgenamen van de familie De Crequy te Rumst in voorbereiding van de oprichting van het kadaster. Deze aanvraag werd door Willibrord Van Segvelt beantwoord, wat betekent dat hij ofwel optrad namens de familie de Crequy of op dat moment al eigenaar was geworden van het huis en de gronden 'De Crequy'. De erfgenamen de Crequy waren 1. Therese de Crequy-Hannicart, 50 jaar oud, tweemaal weduwe, kinderloos, 2. Jeanne de Crequy-Hannicart, 48 jaar oud, weduwe, met kinderen en 3. de twee minderjarige kinderen van Julie de Crequy-Hannicart (+ 1811), vertegenwoordigd door hun vader, Jean Chretien Van Camp (+ 1819).

Het 'hof' dat volgens de kaart van Ferraris een mooie verzorgde aangelegde tuin had, had wellicht al veel van zijn charmes verloren. Van Segvelt, die naast het hof van Crequi nog een aantal eigendommen in de omgeving had verworven, verpachtte deze percelen. Corneel Van den Broeck en Peter Cuyckens worden als pachters vermeld, Crequi werd verhuurd aan Roger Van den Broeck. De hoeve Scheepmakersrek werd verkocht aan Corneel Cuykens en werd de basis van de latere steenbakkerij Swenden.

Huwelijken en kinderen

In 1821 woonde Willibrord nog bij zijn stiefvader en zijn halfbroers in de Guldenstraat te Mechelen, maar vier jaar later woonde hij te Rumst. Dat blijkt uit de geboorteakte te Lier op 21 juli 1825 [akte 251], waar Willibrord Mathieu Van Segvelt de aangifte doet van zijn kind Maria Josepha, dat hij verwekt had bij Anna Catharina Van Loock uit Rumst. Het kind sterft echter enkele dagen later op 26 juli 1825.

Hij trouwde te Rumst op 10 mei 1826 met voormelde Anna Catharina Van Loock, dochter uit het daglonersgezin Franciscus Van Loock en Anna Maria Claes, dat in de omgeving van den Driehoek in Terhagen woonde. Zijn huwelijksgetuige was niet één van zijn halfbroers Ketelaers maar Petrus Joannes De Winter, voormalig landbouwer, 61 jaar, weduwnaar zonder kinderen, middelmatig fortuin en een vreedzaam burger, maar die niet geschikt werd bevonden om in 1822 burgemeester te worden. Willibrord en zijn gezin woonden in het dorp van Rumst en het paar kreeg daar vier kinderen: Aloysius Jozef (1826), Antoinette (1828), Joannes Josephus (1830) en Philip (1834).

Op 6 mei 1830 was hij huwelijksgetuige bij zijn schoonbroer Jan Van Loock, bij diens huwelijk met Joanna Maria Bruyndonckx. Het is de enige keer dat hij in Rumst die taak vervulde.

Na het overlijden van zijn echtgenote op 16 mei 1834, hertrouwde Willibrord te Mechelen op 26 februari 1835 (akte 42) met Maria Sophia Duchateau, geboren te Borgharen (Nederlands-Limburg) op 4 september 1802, oudste dochter van Joannes Duchateau en Maria Catharina Dobbelseijjn. Sophia was op jonge leeftijd komen inwonen bij haar oudoom Alexander Dolmans, pastoor van het begijnhof. Het echtpaar woonde te Mechelen in de Rue du Serment (= Guldenstraat) en kreeg er vijf kinderen: Maria Isabella Paulina (1835), Marie Louise (1839-1839), Eduard, later Edmond genoemd (1840), Alexander (1843) en Prosper (1847).

Burgerlijke godshuizen te Mechelen

Op 6 januari 1845 was Willibrord Mathieu Van Segvelt voor de eerste maal aanwezig in de bijeenkomst van de commissie van burgerlijke gasthuizen en godshuizen van Mechelen. Deze commissie vergaderde nagenoeg wekelijks en beheerde alle burgerlijke gasthuizen en godshuizen. Het ging zowel om weeshuizen, als om hospitalen en huizen voor ouderen- of armenzorg.

In de loop van 1853 stelde hij zich kandidaat om 'ontvanger van de burgerlijke godshuizen' te worden. In december werd hij door het stadsbestuur aangesteld, waardoor hij zijn functie als

‘administrateur’ bij de Godshuizen moest neerleggen. In het proces-verbaal staat dat hij zijn beheermandaat met grote inzet en toewijding heeft ingevuld.

Het duurde tot 28 oktober 1854 vooraleer zijn opvolging in het bestuur werd geregeld, met de aanstelling van de heren Bernaerts en de Cannart d’Hamale als opvolgers.

Gemeente Rumst: raadslid, secretaris en ‘ontvanger’

Tijdens het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden onder koning Willem I werd het stadsbestuur geregeld door getrapte verkiezingen. Op de kiezerslijst kwamen de personen die een bepaalde cijns (belasting) betaalden. Dit bedrag was de som van de grondlasten, de personele belasting en de patentbelasting. De grens lag op 10 florijnen of guldens. Zij die voorgedragen werden, kregen een levenslange benoeming door de koning.

Op de kiezerslijst van Rumst van 5 mei 1826 – proces-verbaal, ondertekend door burgemeester Copermans en secretaris Springael – stonden er – er waren 28 stemgerechtigden – 13 personen die stemmen kregen: Willem Van Segvelt is vermeld met 5 stemmen, evenveel als Philippus Mertens, en één minder dan Joannes Verbruggen.

De kiezerslijst van Rumst van 6 mei 1829 – proces-verbaal, ondertekend door burgemeester Copermans, de (assessoren) De Wit en Mertens, en secretaris Springael – bevatte 96 stemgerechtigden, van wie er 47 stemmen kregen. Willem Van Segvelt kreeg 9 stemmen, evenveel als Philippus Mertens en twee minder dan Joachim Franciscus Springael.

Op 8 januari 1830, onder burgemeester Godfried De Vries-Vermylen, die op kasteel Battenbroek woonde, werden Mathieu Van Segvelt en Corneel Mertens als raadsleden geïnstalleerd. De geraadpleegde documenten vermeldden niet dat Mathieu Van Segvelt ook de functie van secretaris en ontvanger opnam. Toch lijkt het erop want er wordt wel uitdrukkelijk vermeld dat Van Segvelt – ten gevolge van een beslissing van de gouverneur waarbij beslist werd dat de functie van secretaris en ontvanger onverenigbaar is – voor de functie van ‘ontvanger’ kiest. Hij wordt als dusdanig bevestigd op 8 oktober 1831. Jan Filip Nerius Springael, onderwijzer, volgde hem op als secretaris en hij bleef dit tot 1836. Deze werd per 17 december 1836 opgevolgd door Petrus Cornelius Kiekens (° 1819) en deze bleef tot in 1891, 55 jaar secretaris van Rumst.

Willibrord Van Segvelt heeft als ‘ontvanger’ gewerkt tot aan zijn dood en functioneerde onder zes burgemeesters. Filip Mertens was burgemeester van december 1830 tot bij zijn overlijden op 20 februari 1837. Michael Jozef Van Montfort werd benoemd op 29 april 1837 en legde de eed af op 12 mei 1837. Na drie ambtsperiodes nam hij ontslag als burgemeester in 1849. De volgende burgemeester Jan Baptist Verrept wordt pas vermeld in 1855, maar hij overlijdt al op 13 januari 1857. Raadslid Corneel Braeckmans wordt op 22 maart 1858 aangesteld als burgemeester. Zijn mandaat eindigde op 31 december 1866. Daarop wordt Jan Frans Pauwels, meester-steenbakker, burgemeester. Hij wordt later de eerste burgemeester van de nieuw opgerichte gemeente Terhagen (1875-1885). Op 1 januari 1870 wordt Pauwels opgevolgd door Adriaan Van der Auwera.

Als ontvanger werd Willibrord in Rumst opgevolgd door Jan Frans Delvaen. In Heindonk, waar hij in 1866 ‘ontvanger’ was geworden, werd hij tijdelijk opgevolgd door zijn zoon Alexander.

Andere activiteiten

Wellicht speelde hij geen actieve rol in het onafhankelijkheidsstreven van Terhagen, noch als parochie, noch als zelfstandige gemeente. We hebben zijn naam niet ontmoet in de door ons geraadpleegde documenten daarover.

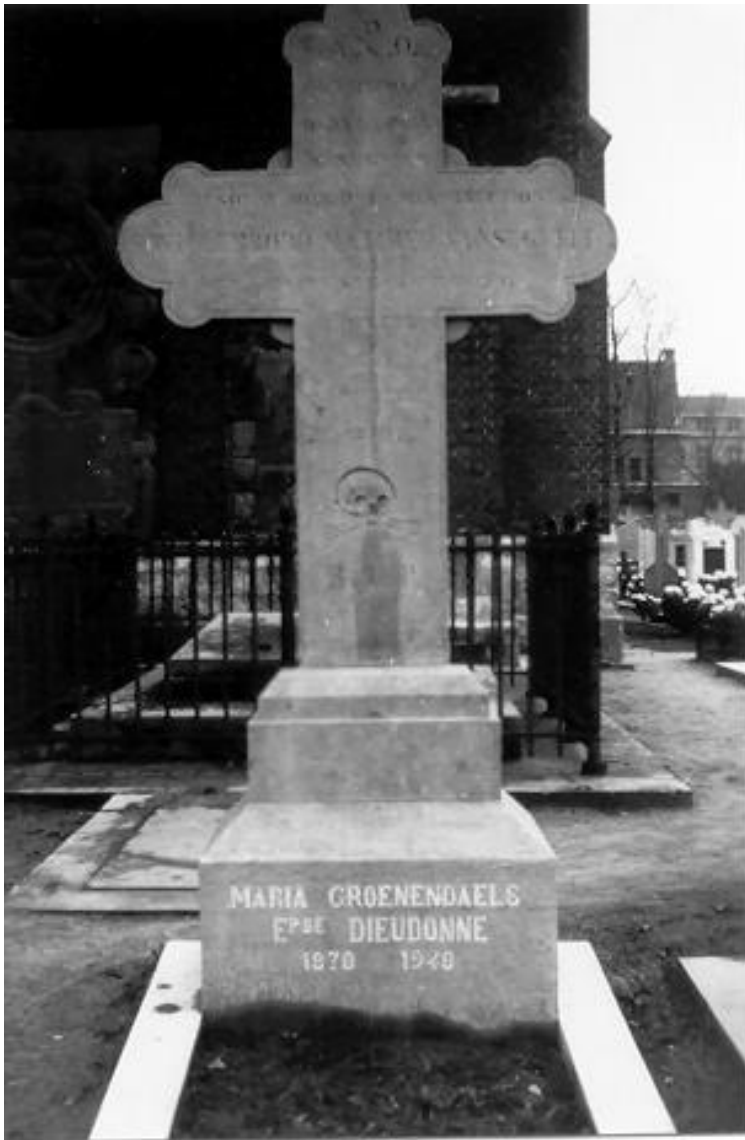
Hij was lid van de kerkfabriek van de Onze-Lieve-Vrouw-over-de-Dijle-kerk. Jammer genoeg zijn de archieven van de kerkraad niet ontsloten, zodat we niet konden nagaan welke rol hij daar heeft gespeeld, of welke bijdrage hij heeft geleverd aan het beheer van het kerkgebouw.

Overlijden

Hij overleed te Mechelen op 17 september 1870 om 6.45 uur in zijn woning, Rue du Serment (= Guldenstraat) 11. Aangifte werd meteen gedaan op het stadhuis door schoonzoon Armand Jozef Groenendaels. Om 11 uur werd de overlijdensakte opgemaakt voor burgemeester Verhaegen. Dat was uitzonderlijk want de drie andere overlijdensakten van die dag werden ondertekend door schepen Egide Ketelaers, halfbroer van Willibrord Van Segvelt.

Hij was 73 jaar oud geworden. Aan zijn sterfbed waren zijn tweede vrouw, Sophie Duchateau, aanwezig, zijn gehuwde kinderen Antoinette en Jean Joseph uit zijn eerste huwelijk, zijn gehuwde dochter Maria en zijn ongehuwde zonen Edmond (apotheker), Alexander (wonende te Rumst) en Prosper (seminarist) uit zijn tweede huwelijk.

Hij werd begraven op het kerkhof aan de kerk van Rumst. Bij de ontruiming van het kerkhof in de vijftiger jaren is het grafkruis nog een poos blijven staan, maar uiteindelijk is het toch weggehaald.

Het graf aan de kerk van Rumst

Nageslacht

Zijn oudste zoon Aloysius Jozef Van Segvelt werd te Rumst geboren op 25 augustus 1826. Hij werd op 8 september 1849 priester gewijd en werd benoemd in het klein seminarie te Mechelen, eerst als surveillant (subregent), daarna als leraar geschiedenis en ten slotte als titularis van de poësis (vijfde middelbaar). Hij verbleef er bijna negen jaar. In 1858 werd hij medepastoor in de Brusselse Sint-Goedeleparochie, waar hij opnieuw contact kreeg met Theofiel Verbiest, dan aalmoezenier in de Militaire School en later stichter van de congregatie van Scheut. Op 14 oktober 1864 legde hij zijn eerste geloften af in de nieuwe congregatie en hij vertrok op 25 augustus 1865 per schip naar China. Hij begon missiewerk in Mongolië, maar terwijl zijn aanvraag in Rome tot benoeming tot "apostolisch vicaris" – wat tot de bisschopstitel kon leiden – was ingediend, overleed hij op 5 april 1867 aan tyfus. Daar werd hij begraven. Op dinsdag 23 juli werd een dienst gecelebreerd in de Onze-Lieve-Vrouwekerk te Mechelen, in de parochie waar hij was opgegroeid. Een indrukwekkende herdenkingsdienst had plaats in de kerk van Sint-Michiel en Sint-Goedele te Brussel op 25 juli 1867, waar hij tien jaar eerder als onderpastoor was aangekomen.

Joanna Antonia 'Antoinette' Van Segvelt werd op 1 mei 1828 te Rumst geboren. Ze huwde met Franciscus Josephus Janssens en het echtpaar vestigde zich aan de Adegemstraat te Mechelen. Eind december 1880 vertrok het echtpaar naar Humbeek.

Joannes Josephus Van Segvelt, geboren te Rumst op 9 maart 1830, huwde op 26 september 1866 te Mechelen met Elisabeth Henriette Van Eetvelde, geboren te Hombeek. Het gezin was 'reislustig'. Ze woonden op twee adressen te Mechelen, daarna te Brussel, daarna te Gent. Vervolgens vertrok het gezin naar Verviers, waar Jean Joseph op 13 januari 1892 overleed. De weduwe en haar dochters keerden terug naar Gent en later naar Schaarbeek.

Philippus Van Segvelt werd te Rumst geboren op 31 maart 1834 en overleed er, vier maanden oud, op 19 augustus 1834.

Maria Isabella Paulina Van Segvelt, het eerste kind uit het tweede huwelijk, werd te Mechelen geboren op 11 december 1835. Zij huwde met Amandus Josephus Groenendaels en overleed te Blankenberge op 16 juli 1906. Het echtpaar kreeg vijf kinderen.

Edmond Van Segvelt werd op 10 november 1840 geboren. Hij haalde het diploma van apotheker in 1866 en vestigde zich als dusdanig in zijn geboortestad. Hij huwde in 1880 met de weduwe Maria Gertrude Kayser. Hij deed zijn intrede in de politiek in 1886, toen hij voor de katholieken verkozen werd tot provincieraadslid voor het kanton Mechelen. In september 1895 verhuisde hij naar Anderlecht. In 1906 woonde het echtpaar korte tijd in de Kloosterstraat 11 te Bree (waar toen ook al een apotheek was). Zijn echtgenote vertrok eind 1906 naar Brugge, terwijl Edmond enkele maanden later vertrok naar Wespelaar, waar zijn jongere broer Prosper pastoor was. Zijn overlijden werd nog niet gevonden.

Alexander Van Segvelt zag het levenslicht op 14 september 1843 te Mechelen. Hij was even 'steenbakker' te Rumst en volgde 'tijdelijk' zijn vader op als gemeenteontvanger te Heindonk in 1870. Hij trouwde te Mechelen in 1877 met de weduwe Emma Anna Wauters, die vier dochters had. Hij was zowel handelaar in wijnen en likeuren als verzekeringsagent. Hij overleed te Mechelen op 23 augustus 1914.

De jongste uit het gezin was Prosper Van Segvelt. Hij werd te Mechelen geboren op 8 mei 1847. Hij werd priester gewijd op 21 december 1872 te Mechelen. Hij werd achtereenvolgens kapelaan te Gussenhoven (onder Orsmaal), onderpastoor te Leefdaal en te Humbeek. Vervolgens werd hij vanaf 1894 tot 1915 pastoor te Wespelaar, waarna hij aalmoezenier bij de vluchtelingen te Calais werd.

Na de oorlog werd hij aalmoezenier bij de Zusters Annonciaden te Chenois-Waterloo, waar hij op 4 augustus 1937 overleed.

Epiloog

De familie Van Segvelt stierf in ons land in de mannelijke lijn uit met het overlijden te Mechelen op 17 december 1961 van Emmanuel Van Segvelt, geboren te Mechelen op 30 mei 1882. Uit diens huwelijk met Bertha Joanna van der Kuylen werden vijf kinderen geboren: een zoon, Francis Van Segvelt, die op 21 februari 1942 te Newport (Wales) afwezig bleef bij de afvaart van het schip waarop hij aangemonsterd had en sindsdien vermist bleef, en vier dochters. De oudste dochter, Louise Van Segvelt, de laatste vrouwelijke naamdrager, overleed te Sint-Lambrechts-Woluwe op 20 februari 2012.

Hoewel Willibrord Mathieu Van Segvelt maar acht jaar (1826-1834) in Rumst woonde, was hij er toch meer dan een halve eeuw (1818-1870) maatschappelijk relevant.

Bronnen:

- Jules Reusens, Genealogie van Segvelt, publicatie aanwezig in de bibliotheek van Rumesta (2004)
- Rudy Schaerlaecken en Willy Wuyts, Ter Haghe werd Terhagen, 1339-1976, Rumesta (2018)
- Jules Reusens en Karel Swenden, Burgemeesters, secretarissen en gemeenteontvangers van Rumst in de hedendaagse tijd, Rumesta (1988)
- Marcel Kocken, De Gekochte Poorters van Mechelen 1400-1795, Handzame (1975)
- Genealogische opzoekingen bij het rijksarchief en in het stadsarchief van Mechelen
- Genealogische correspondentie - n.a.v. corona - bij de gemeenten Anderlecht en Bree
- Bevolkingsregisters van Mechelen, in het stadsarchief te Mechelen
- Verslagen schepencolleges en gemeenteraden van Rumst, in het gemeentelijk archief

Harry van Hooydonk